

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych w W.

przeciwko (...) Spółdzielni Inwalidów w O.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lutego 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 12 grudnia 2018 r., sygn. akt VI ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od (...) Spółdzielni Inwalidów w O. na rzecz
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
w W. kwotę 12500 (dwanaście tysięcy pięćset) zł tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 12 grudnia 2018 r., zaskarżając go w całości. Skarżący wniósł o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku o

przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany powołał się na oczywistą zasadność skargi w zakresie dotyczącym zarzutu naruszenia art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 385 k.p.c., art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 120 § 1 zd. 1 i 2 k.c. i art. 119 k.c., art. 123 § 1 pkt 2 k.c. i art. 119 k.c.

Ponadto, w zakresie dotyczącym zarzutu naruszenia art. 117 § 2 zd. 1 k.c., skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w sytuacji, kiedy roszczenie o zapłatę uległo przedawnieniu, a po jego nastąpieniu, strony zawarły umowę dotyczącą spłaty długu przedawnionego, lecz w umowie tej dłużnik nie oświadczył, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia, to czy może on uchylić się od obowiązku zapłaty, powołując się na przedawnienie, w sytuacji gdy z okoliczności sprawy wynika, że kwestionuje on istnienie długu co do zasady, a ugoda została przez niego zawarta wbrew jego woli?

2) Czy w sytuacji kiedy w ugodzie zawartej przez dłużnika i wierzyciela po nastaniu terminu przedawnienia roszczenia objętego tą ugodą, dłużnik nie oświadczył wprost, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia, to czy takie jego zrzeczenie objęte jest domniemaniem, że zgodził się on na nie i czy domniemanie to jest domniemaniem, które można obalić?

3) Czy bieg rocznego terminu przewidzianego w art. 88 § 2 k.c. na uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem groźby, ustaje z chwilą wydania przez sąd powszechny lub sąd administracyjny nieprawomocnego wyroku ustalającego, że działanie podmiotu, który wystosował groźbę było bezprawne, a więc czy o ustaniu stanu groźby decydują kryteria obiektywne, czy subiektywne odczucia osoby zagrożonej?

W odpowiedzi na skargę powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie oddalenie skargi kasacyjnej w całości. Nadto, powód wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. W niniejszej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został umotywowany istotnymi zagadnieniami prawnymi oraz oczywistą zasadnością skargi.

Jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na oczywistą zasadność skargi, to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Skarżący nie wykazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Po pierwsze, nie może być skuteczny zabieg, którym posłużył się pozwany, powtarzając niemal dosłownie treść zarzutów kasacyjnych w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Są to przecież dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Po drugie, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w znacznej mierze zmierza do zakwestionowania poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych (pkt 1-3 wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania).

Tymczasem zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20). Już tylko na marginesie trzeba wskazać, że skarżący tą samą okoliczność (niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego) ujął w trzech punktach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nieco odmiennie jedynie konstruując argumentację.

Nie przekonuje też stanowisko skarżącego co do oczywistej zasadności skargi z uwagi na rażące naruszenie art. 119 k.c. oraz art. 120 § 1 k.c. (pkt 5 wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania). Rację ma autor skargi, że terminy przedawnienia nie mogą być skracane ani przedłużane przez czynność prawną. Z uzasadnienia wniosku nie wynika jednak, że Sąd Apelacyjny zajął inne stanowisko. Wskazał jedynie na określone zdarzenie, z którym połączył początek biegu terminu przedawnienia. Nie oznacza to jednak wydłużenia terminu przedawnienia.

Skutkiem przyjęcia określonego początku biegu terminu przedawnienia jest w konsekwencji stanowisko Sądu Apelacyjnego o przerwaniu biegu tego terminu przez zawartą przez strony ugodę, co wyklucza oczywistą zasadność skargi ze względu na naruszenie art. 123 § 1 pkt 2 k.c. (pkt 6 wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania).

Również wskazywane przez skarżącego zagadnienia prawne nie uzasadniają przyjęcia skargi do rozpoznania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia

wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Wszystkie trzy zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego (pkt 4 i 7 wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania) nie mają charakteru uniwersalnego, wykraczającego poza sprawę, zakończoną zaskarżonym wyrokiem, a sprowadzają się do poprawności stosowania przepisów w konkretnym stanie faktycznym. Skarżący nie przedstawił możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych, racji juredycznych stojących za każdą z nich, ani występujących w tym zakresie rozbieżności w orzecznictwie.

Co więcej, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest wykluczone i dyskwalifikuje wniosek o przyjęcie skargi już na wstępie. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał przecież uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest

oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265 ze zm.) obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

ke